

SZIGORÚ MEGMÉRÉTTETÉS

Rekordszámú résztvevő AZ ARAB MÉNVIZSGÁN

Összeállította: Dr. Kummer Luca

Fotózta: Haga Zsuzsanna

2022. október 14-én Bábólnán tartották az arab lovak számára megrendezett éves ménvizsgát. A szervezők az utóbbi húsz évben nem emlékeznek ilyen létszámú eseményre, talán csak a 2000-es évek elején lehetett ehhez közeli a részvétel. A 25 shagya arabot és a 2 arab telivért különböző feladatokban mérettette meg tulajdonosa, aki a Bábolna Nemzeti Ménesbirtokon kívül még 6 különböző, kisebb-nagyobb állománnyal rendelkező tenyésztő volt.

A Magyarországi Arablótenyésztők Egyesületének (MALE) Teljesítményvizsgálati Szabályzata értelmében a ménjelölteknek első körben egy küllemi és mozgásbírálaton kell részt venniük, ahol általában 5 szakember, 5 küllemre és 16 mozgásra vonatkozó kritérium alapján pontozza az indulókat. A fiatal egyedeket előszelekción is lehet indítani első évben. A küllemi bírálatot követően shagya arabok esetén 3, míg arab telivéreknek 2 további feladatot kell teljesíteni. Az idomító lovgalást minden egyednek abszolválnia kell, ezen kívül választható még a díjugratás, terepcross, díjhajtás. Illetve amennyiben az egyed kiemelkedő teljesítményt nyújt a távlovaglás, távhajtás, galopp szakágak valamelyikében, azt is elfogadja a Bizottság. A részfeladatokat 3 éven belül kell teljesíteni ahhoz, hogy az egyed végül fedeztetési engedélyt kaphasson.



GAZAL XXII-2 ÉS SHAGYA IX-1: 2022-BEN 4 RÉSZFELADATBAN IS SIKERESEN VIZSGÁZTAK, ÍGY JÖVŐRE FEDEZTETÉSI ENGEDÉLYT KAPNAK

ELŐSZELEKCIÓ MINT ELŐZETES IRÁNYADÓ

A 2022-es ménvizsgán 11 shagya arab indulót regisztráltak előszelekción. A bírálóbizottság 5 egyedet kifejezetten javasolt a ménvizsgán való részvételre – számukra következő évben nem kell már bizonyítani a küllemi és mozgásbírálaton. 3 jelöltet a ménvizsgára bocsátható kategóriába soroltak, ami azt jelenti, hogy ha szeretnék, jövőre ismét jöhetnek, de meg kell ismételniük a küllemi bírálatot. További 3 egyedet nem javasoltak ménvizsgára, ők is ismételhetnek, de ők olyan tulajdonságokkal rendelkeznek, mely nem kívánatos, és nem vinné előbbre a tenyésztést, így nagy valószínűséggel egy évvel később sem tudna jobb eredményt produkálni. Ez egy visszajelzés a tenyésztőnek, hogy ne fektessen plusz költséget, energiát az egyed ménvizsgára való felkészítésébe.

A RÉSZFELADATOK EREDMÉNYEI

A küllemi és mozgásbírálaton 10 shagya arab és egy arab telivér mutatkozott be, utóbbi is shagya kancák fedezésére szeretett volna lehetőséget kapni. A részfeladatot 7 shagya arabnak sikerült teljesítenie. Az idomító lovgalás keretében 4, díjugratásban 3 ménjelöltet láthattak az érdeklődők saját, illetve tesztlovassal. Előbbi feladatot mindegyik, utóbbit egy kivétellel sikeresen zárták az indulók. Terepcross feladatban 4 egyedet bíráltak, de egy arab telivér jelölt a megméréttetés közben kénytelen volt feladni a versenyt. Díjhajtásban mindhárom ménjelölt teljesítette a feladatot.

KIS POPULÁCIÓ – NAGY REMÉNYEK

Az előszelekción több, a vizsgákra már kevesebb ménjelöltet neveztek. Ennek oka, hogy a tenyésztők – helyesen – kikérkik mások véleményét is, mielőtt döntenek méncsikójuk sorsáról – tájékoztat **Rombauer Tamás**, a MALE elnöke. Az arab fajták hazai ménparkja előregedett, a kilencvenes években a fajta rekonstrukciója során született, kiképzett és vizsgázott, valamint az importált ménékből már alig van. Mént nevelni és vizsgáztatni gazdasági szempontból is nagy kihívás, éppen ezért mindent megteszünk azon tenyésztőkért, akik ezt vállalják. Egy ilyen kis létszámú populációban az lenne viszont kívánatos, és az gyorsítaná a genetikai előrehaladást,



ha kevés, de bizonyítottan jól örökítő ménnek kapnának sok kancát, így megtérülne a beléjük fektetett energia.

EGY MÉNT LEGJOBBAN A CSIKÓI MINŐSÍTENEK.

Bölcs, de kezdő tenyésztőknek ezért nem ajánlom a fiatal, ivadékkal még nem rendelkező mén használatát, előbb megvárnám milyen csikó születik tőle a szomszédban... Sajnos a ménnek

koncentrált elhelyezkedése, az egész ország területén szétszórta álló kancaállomány fedeztetése gyötrő probléma. Az Agrárminisztérium rekonstrukciós támogatásának köszönhetően fagyasztott spermával fogjuk segíteni tenyésztőinket, hogy ne a legközelebbi, hanem a kancához legjobban illő ménnel fedeztethessenek. A támogatásnak köszönhetően az idén született méncsikók ígéretesek, és bízom a tavasszal születendő csikókban is, úgy a magántenyésztőknél, mint Bábólnán. Belőlük kerülhetnek ki olyan ménnek, melyek okán bizakodhatunk a fajta jövőjében.

A BÍRÁK SZEMÉVEL

Kovács Judit küllemi bíráló 20 éve vesz részt a ménvizsgák szervezésében, lebonyolításában vagy épp bírálásában. Hasznosnak tartom, hogy a tenyésztők törekednek arra, hogy ménjelöltjeiket bemutassák, és szakmai visszajelzést kapjanak róluk. A visszajelzés azonban csak akkor lehet pontos, ha a bíró minél teljesebb képet kap a lóról, azaz a ménjelöltet sikerül megfelelően felállítani a bírálóhoz, a felvezetéskor hosszú vezetősáron, lehetőleg egyenes vonalon ellenszegülés nélkül hagyja magát vezetni, és a mozgásbírálathoz előzetesen már lemozgatták annyira, hogy lazán és könnyedén mutathassa meg a benne rejlő képességeket – húzza alá a bíráló.



KOHEILAN XV-3: AZ ELŐSZELEKCIÓN LEGJOBB EREDMÉNYT ELÉRT, ÍGÉRETES FIATAL MÉNJELÖLT

FONTOS A LOVAK ELŐZETES FELKÉSZÍTÉSE, HISZEN A BÍRÁLÓ CSAK A LÁTOTT TELJESÍTMÉNYRE TUD PONTOT ADNI.

A felkészítés tekintetében az volt a benyomásom, hogy ezen a téren még sokat lehetne fejlődni. Ha a nevezéskor a tenyésztőtársak rászánták az időt, pénzt és fáradságot lovuk bemutatására, akkor az ezt megelőző néhány hónapban meg kellene adni a lónak is a lehetőséget – tanácsolja Kovács Judit.

Az ideai felhozatal kevésbé volt erős, ám számomra ismét bebizonyosodott: a shagya arab egy későn érő lófajta. Ezért a még fejlődésben lévő egyedeket nagyon körültekintően kell elbírálni – hívja fel a figyelmet **dr. Hecker Walter**, a MALE tiszteletbeli elnöke. Több olyan egyedet láttunk, amelyek most felnőtt, érett lóként sokkal jobb, értékesebb alkatot mutattak, mint fiatalon. Ezért azt gondolom, hogy a fiatalabb, különösen a még fejlődésben lévő, éretlen egyedeket nem szabad végleg elküldeni, hanem újabb megjelenésre biztatni, ami most is történt – folytatja a szakember.

A típuspontoszámba – ami a ménvizsgán duplán számít – beletartozik, hogy egy jelöltnek legyen ménkaraktere, megjelenésében is már messziről tükrözze az arab jelleget, legyen kezelhető, ugyanakkor magabiztos kiállású. Ezek a tulajdonságok egy növendék csikóban még kialakulóban vannak, így egy évvel később a lónak e téren jobb esélyei lehetnek. Hasonló érvényes a remélhetőleg napi szinten végzett nyereg alatti munkára: ennek jótékony hatása van a nyak és a hát izmoltságára, a mozgás tiszta ütemére, térdnyerő, lendületes jellegére – tehát e téren is megtérül a mindennapos felkészítés – teszi hozzá Kovács Judit.

Örvendetes, hogy több törzsbe tartozó ménjelöltet lehetett látni: gazal, shagya, koheilan, o'bajan, amurath – hiszen fontos, hogy minden ménvonalat tovább lehessen vinni. Remélhetőleg egyszer a jussuf törzsből is láthatunk majd vizsgát abszolváló egyedet. A nagy létszám ellenére sikerült egy nap alatt lebonyolítani a rendezvényt, amivel a tulajdonosok költségeit tovább lehetett csökkenteni.



AMURATH SAMBA R: A TAVALI ELŐSZELEKCIÓN A MÉNVIZSGÁRA BOCSÁTHATÓ KATEGÓRIÁBA ESETT, IDÉN A KÜLLEMI BÍRÁLATOT MÁR SIKERESEN ABSZOLVÁLTA